

MEDIA GRAFICA

GMf
● ● ●

Utges av Grafiska Medieförbundet

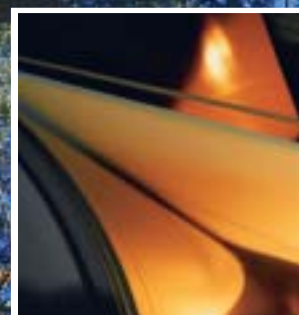
Nr 3 2003

Mediacheferna skapar
egen avdelning

Arbetstidsförkortning
ger alla tre dagar

Johan Lindén,
eldsjäl som bildar
Medieledarna

Papprets långa bana
till tryckpressen

Svensk Bokkonst
väljer ut böcker

Från trä till tryck
- Tema papper

vill ni synas på ett bra sätt!
annonsera i Media Grafica.
ring 040 - 32 65 96 eller
maila mari@exakta.nu

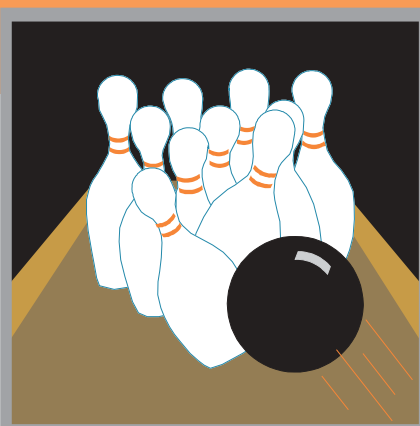
en partner...
...flera media

exakta

Tel: 0451-850 10 + www.exakta.nu

Grafiskt RM i bowling

Grafiska Riksmästerskapet i bowling kommer år 2003 att åter avgöras under allhelgonahelgen. Den här gången står Ligaträffen 2000 (fd Grafiska Bowlingligan) som arrangör i samarbete med Grafiska Idrottsförbundet. Tävlingarna kommer att avgöras i Mälarhallen, Stockholm. Vi kommer att arrangera ett öppet grafiskt mästerskap för personer som arbetar med grafisk information. Dessutom kommer vi att återgå till den gamla klassindelningen så att samtliga som ställer upp kan spela om mästerskapet.

Boka allhelgonahelgen för ett besök i Stockholm!

Mer information om mästerskapet kan du söka på följande webbsida: www.bowlorama.se

eller kontakta någon av nedanstående personer från och med den 15 augusti.

Åke Zetterstedt, tel: 073-621 19 25,
e-post: ake.zetterstedt@telia.com

Kjell Skogelin, tel: 070-733 02 42,
e-post: kjell.skogelin@tryckindustri.se

Rudi Sandström, tel 08 768 37 86,
e-post rudi.sandstrom@spray.se

Innehåll

Ledare	3
Porträtt Johan Lindén	4
Ombudsmannen	5
Papperets långa bana	6
Hur mycket arbetar du?	9
Succé för avd. 510:s resa	12
Mediakrypto	14
Personligen	14

Foto: Stora Enso

Redaktör: Kerstin Orsén
 kerstin.orseni@ledarna.se
 Adress: Sankt Eriksgatan 26
 Box 120 69, 102 22 Stockholm
 Tel: 08-598 990 97
 Fax: 08-598 990 55
 Ansvarig utgivare: Kerstin Orsén
 I redaktionen: Gerhard Dreilich,
 Lars-Erik Karlsson,
 Karl-Erik Andersson, Lars Clefström
 Produktion: exakta media, Malmö
 Tryckning: exakta tryck, Hässleholm, 2001
 Annonser: Mari Ericsson
 Tel: 040-32 65 96
 Mobil: 0701-60 60 06
 E-mail: mari@exakta.nu
 ISSN 0017-2979

GMf på rätt väg

Låt mig börja med att utropa: Vilken sommar! Sol, sol och åter sol har lyst över mig vid familjens sommarstuga vid det natursköna Vitträsket. Abborrarna var i det varma vattnet huggvilliga men rödingen svårflirtad. Det är väl det enda som kan anföras på minussidan när "min" sommar skall summeras.

För nästan på dagen ett år sedan när jag satte mig ned för att fylla detta utrymme återstod det några dagar till riksdagsvalet. Ett val som jag då inte vågade tippa utgången av och som blev mycket jämnt. Nu är det bara några dagar kvar till en ny spännande valdag. Dagen då vi skall säga ja eller nej till EMU. Den blir troligen lika spännande och jämn trots att nej-sidan har ett övertag i opinionsmätningarna och eftersom jag är en dålig tippare avstår jag från att tippa hur det går. Det viktiga är dock att vi använder vår möjlighet och lämnar vår röst.

I slutet av augusti startade höstens och vinterns arbete inom GMf med ett möte för förbundsstyrelsens. Där konstaterades att vi nu ser ut att ha brutit den negativa medlemsutvecklingen. Vi har trots hög medelålder och avgångar hittills i år ökat medlemsantalet. Låt vara en rätt blygsam nettoökning men jag och hela au anser att vi är på rätt väg. Här tror vi att den nya riksomfattande avdelningen MediaLedarna kommer att betyda en hel del.

Förbundsstyrelsen kommer i december att samlas under två dagar för att planera nästa års arbete och lägga budget för 2004. Innan dess skall Media Graficas redaktionsråd tillsammans med undertecknad och Bernt Svensson träffas för en genomgripande diskussion om vår tidning. Där såväl innehåll som ekonomi blir viktiga frågor. Som ni alla kunnat notera har inte tidningens annonsvolym nått de mål som varit uppsatta. GMfs ekonomi är stabil så för närvarande är ekonomin inget hot mot vare sig tidningens eller förbundets verksamhet. Bakom detta ligger ett konsekvent arbete med att hålla kostnaderna inom de ramar som förbundsstyrelsen lagt fast samt bidrag från fastighetsföreningens överskott vid försäljning av en fastighet. Samtidigt löste

fastighetsföreningen ett antal reverser utställda av GMf.

Denna höst blir det i enlighet med tidigare beslut inget representantskapsmöte, RS, då vi från i år valt att förlägga det till våren i stället. Vid RS i april fattades även beslut om att lägga samman förbundsstyrelsens årsmöte med RS till ett gemensamt möte. Då de frågor som behandlas är desamma är beslutet logiskt och kan skapa såväl ekonomiskt som tidsmässigt utrymme för annan verksamhet. Hur ett

sådant utrymme bäst tas till vara är en fråga för förbundsstyrelsen att diskutera. Jag kan dock redan nu nämna att vid vårt senaste möte fattades beslut om att kalla till en ordförandekonferens någon gång under våren 2004. Planeringen som är i sin linda tyder på att vi arrangerar den i samband med vårt nästa RS.

Slutligen vill jag kort nämna något om en mera privatekonomisk fråga. Regeringens tidigare aviserade planer på en förlängning av arbetsgivarperioden från två till tre veckor vid sjukfrånvaro, väckte starka reaktioner från arbetsgivar sidan och kritik från fackligt håll. Svenskt Näringsliv har därefter lanserat ett förslag om att arbetsmarknadens parter helt skulle ta över ansvaret för sjukförsäkringen. Efter detta har ett antal kontakter tagits mellan PTK, LO och Svenskt Näringsliv där de senare varit mycket pådrivande för att starta förhandlingar i frågan. Ännu återstår, minst sagt, en lång rad frågetecken kring Svenskt Näringslivs förslag innan PTK tar ställning till om de skall gå in i förhandlingar. Detsamma lär gälla för LO:s del. Kanske finns det anledning att återkomma i nästa nummer med mer information i denna viktiga fråga.

Tills dess, njuter vi av den sommar som nu kommit tillbaka, om så för bara några dagar och gläds åt den kommande höstens vackra färger.

Hans-Erik Forssten, förbundsordförande
 hans.forssten@swipnet.se

Medieledarna

– ny avdelning inom GMf för chefer inom

Nu sjsätts en ny organisation för mediechefer. ”Vi behöver en organisation där mediechefer kan driva och utveckla sina egna frågor”, säger Johan Lindén, samhällschef på SVT.

Johan Lindén, en av grundarna och tidigare ordförande för Grävande journalister, numera samhällschef på SVT är en av eldsjälarna bakom bildandet av Medieledarna – en ny rikstäckande avdelning inom Grafiska Medieförbundet för mediechefer.

Du är en av eldsjälarna bakom idén att starta Medieledarna. Varför behövs en organisation för mediechefer?

Jag har varit med i Ledarna ett tag och tycker att det finns utrymme för en avdelning för chefer inom medieområdet. Jag är inspirerad av min forskning i hur man leder kreativa processer i tv- och tidningsmiljö.

Mediebranschen är under omvandling vilket sätter mediechefer under särskilt tryck. De behöver en organisation som tar hänsyn till redaktionella arbetsformer, juridiska frågor och arbetar med kunskapsöverföring.

Vad handlar din forskning om?

Jag har studerat hur styrningen av publicistiken fungerar, inventerat hur organisationer försöker leda på högsta ledningsnivå och vad som händer i mötet mellan chefen och den kreativa på olika nivåer, från högsta ledning till redaktionsnivå. Avhandlingen handlar också om hur strukturen påverkar både den kreativa processen och ledarens möjlighet att påverka.

Är styrelsen tillsatt?

Nej, vi håller på och rekrytera en styrelse. Jag har fått några intressanta namn men ännu är det inte klart hur styrelsen kommer att se ut.

Vad vill ni ha för verksamhet?

Primärt handlar det om att bygga upp en struktur för hur vi ska arbeta. Jag har diskuterat med en duktig konsult hur vi skulle kunna bygga upp system för att överföra kunskap och ge medlemservice till chefer i redaktionsmiljö. Under sommaren har jag arbetat ensam i SVTs ledning och har därför inte hunnit träffa ledningen för Ledarna än. Men det Ledarna inte tillhandahåller idag är en mer medierelaterad diskussion om hur chefer kan arbeta. Avsikten är att under hösten komma med en långsiktig plan för hur vi ska lägga upp arbetet.

Eftersom styrelsen ännu inte är klar, och andra ska vara med och diskutera, kan jag inte säga exakt vad vi mäktar med att göra.

Vilka reaktioner har du stött på?

De är väldigt positiva. Jag märker att det

finns ett behov eftersom det är lågkonjunktur och många tidningar drar ner. Särskilt tydliga är behoven att få veta vad som gäller vid neddragningar och intresset för nätverk via internet.

Kan mediechefer gå med i organisationen redan nu?

Ja, vi har redan fått ett antal medlemmar som vänt sig direkt till mig sedan de läst om den nya organisationen. De som vill veta mer kan kontakta mig direkt på: johan.linden@svt.se eller surfa in på vår provisoriska hemsida: www.medieleadarna.se.

Berätta om ditt arbete!

Mitt jobb går ut på att bestämma eller avgöra vilka nyhets-, aktualitets- och samhällsprogram som ska sändas samt lägga ut alla uppdrag och tillsammans med andra göra SVTs tablåer. Vi har en organisation där jag ansvarar för produktion och innehåll, det vill säga vad som faktiskt finns i våra kanaler.

Kerstin Orsén
kerstin.orsen@ledarna.se

Namn: Johan Lindén

Ålder: 36

Arbetsplats: Sveriges Television.

Titel: Enhetschef, programchef, samhällschef, dvs chef över hela SVTs nyhets- samhälls- och aktualitetsutbud

Inkomst: Jag är nöjd

Läser: Flera böcker samtidigt.

Just nu är det Manuell Castells senaste och två av August Strindberg.

Favoritprogram: Jag kan inte peka ut ett enskilt program.

Bästa webb: svt.se nyhetssidor på webben och bbc

Fritid: Jag arbetar på min avhandling i journalistik om media management och sporttycker.

Brinner för: Orättvisor upprör mig. Mitt skäl för att bli journalist var att verka för de svaga och underprivilegerade.

Ombudsmannen har ordet:

En offensiv höst för GMf

Efter en skön och varm sommar, vilket jag hoppas alla läsare haft, är vi nu igång med verksamheten igen. Glädjande är att vi kan notera en mycket bra start på vår nya riksavdelning MedieLedarna. Att behovet är stort bland cheferna inom medieområdet att ha en egen organisation har vi nu fått bekräftat i form av en god tillströmning av nya medlemmar. Och av allt att döma är det här bara början, medieområdet är som bekant jättestort. Nu gäller det att fortsätta jobba och sprida information om vad vi kan erbjuda så har vi alla förutsättningar till total framgång på området. Jag vill särskilt framhålla och berömma den insats som avdelningens ordförande Johan Lindén har gjort och gör.

Nätverk är ett annat område där vi tror att det finns ett behov bland flera av våra medlemmar. Många är ju ensamma eller har relativt få kolleger på arbetsplatsen. Även för övriga kan det vara av stort värde att ha ett nätverk för att utbyta erfarenheter och få stöd och råd i olika situationer. Därför finns tankar inom GMf att starta upp ett nätverk via Ledarnas webb. Deltagarna i nätverket ska ges tillfälle att träffas fysiskt en eller två gånger per år för att lära känna varandra. Därefter ska webben vara forum för kontakterna där idéer, frågor och problem ska kunna diskuteras när som helst.

Jag räknar med att ett nätverken ska kunna startas upp under säsongen och är övertygad om att detta kommer att öka kontakterna mellan många av våra medlemmar avsevärt. Följ fortsättningen på Ledarnas hemsida och även på GMf:s hemsida. (www.gmf.ledarna.se) Den som är intresserad kan även ta kontakt med mig.

Försäkringsinformation är ett annat ämne som jag vet alltid är av stort intresse. Därför satsar vi från Ledarna och GMf nu på en drive där någon av Ledarnas ombudsmän gärna kommer ut och genomför en informationsträff beträffande pensions- och försäkringsfrågor. En sådan aktivitet kan genomföras i klubbar och avdelningar och möjlighet finns att få ekonomiskt stöd från PTk. Även här kan intresserade kontakta mig eller Ledarnas företräderservice (tel. 0200-871313) för mer information om hur träffarna kan arrangeras.

Som synes går vi på offensiven med nya erbjudanden och satsningar på nya medlemsgrupper. Men allt är inte bara offensiva satsningar. Ibland handlar det om förhandlingar, som kan vara nog så jobbiga, inte minst för de medlemmar

som berörs. Tyvärr måste vi konstatera att antalet arbetslösa ligger på ca 100 inom GMf, vilket är lite över genomsnittet inom Ledarna. Jag har tidigare talat om det stöd vi kan ge från förbundet men tyvärr kan vi inte ordna nya arbeten till de medlemmar som blir arbetslösa. Vi kan däremot peka på möjligheterna på olika vägar till nytt jobb och studievägar m.m.

När det blir aktuellt med förhandlingar i samband med varsel och uppsägningar vill jag betona vikten av att de lokala företrädarna tar kontakt med mig eller med Ledarna innan förhandlingarna startar. Vi har haft exempel på att enskilda medlemmar hamnat i svårigheter därför att en lokal företrädare skrivit på en avtalsturlista, skriv inte på någon lista i sammanhanget även om den kallas lagturlista. Det kan innebära att det i själva verket blir en avtalsturlista, som upphäver lagen om anställningsskydd. I det aktuella fallet har vi gott hopp om att ändå kunna trygga medlemmens rätt via en dom i arbetsdomstolen.

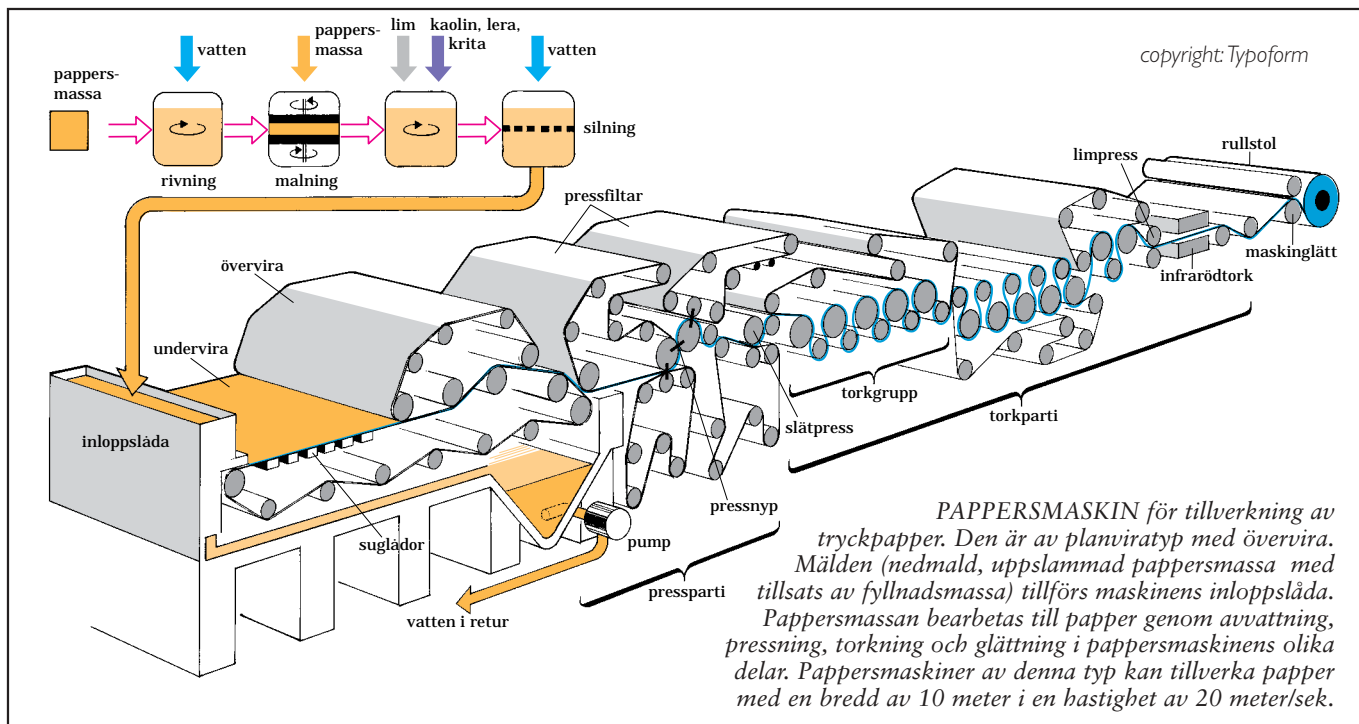
Låt arbetsgivaren tolka lagen och göra sin lista när det är aktuellt med uppsägningar. Anser vi att det blir fel så har vi fria händer att agera i ett sådant fall.

Även om det nu avslutningsvis kom att handla om ett allvarligt och förberömda tråkigt område kan jag konstatera att vi nu totalt sett går en mycket spännande höst till mötes. Den direkta kontakten med medlemmarna är för mig en jätteviktig del i min vardag. Den som har funderingar med anledning av artikeln eller har någon annan fråga är hjärtligt välkommen att kontakta mig!

Rolf Johansson

Rolf Johansson, branschombudsman GMf
Mobil: 070-575 48 60
rolf.johansson@ledarna.se

Papperets långa bana till tryckpressen

I snart 2000 år har papperet varit bärare av det tryckta eller skrivna ordet. Tillverkningen började som så mycket annat i Kina cirka 100 eKr av en minister vid namn Tsai-Lin.

Här torkas finpapper.
Bild från Mölndal: Stora Enso.

Omkring 500 år senare var detta slutna kejsarrike i krig med Japan. Via kinesiska krigsfångar fick japanerna kännedom om papper och hur det framställdes.

Sannolikt har dessa fångar från Kina under sin vistelse i Samarkand omkring år 750 lärt ut papperskonsten till araberna. Arkeologer har nämligen hittat nedgrävda delar av papperskvarnar i Damaskus och Bagdad.

Denna kunskapsflod vällde sedan in över Europa via Italien, Spanien och Frankrike upp mot Norden till Sverige, där biskopen Hans Brask och Gustaf II Adolf anlade pappersbruk i bland annat Uppsala under 1500- och 1600-talen. Det äldsta ännu existerande bruket är det i Klippan från 1573.

Vid den tidigaste europeiska tillverkningen använde man huvudsakligen lump, det vill säga textilavfall, som stampades och revs fram till att fibrerna lossnade ur väven.

Förvandlingen till papper

Men 1844 kom tysken F.G. Keller på den mekaniska metoden för framställning av

pappersmassa. Den gick ut på att frilägga fibrerna mekaniskt genom att pressa trästockar mot roterande vattenbegjutna slipstenar. Denna mekaniska massa av ved är svag, men kan användas utan blekning.

Med kemiska metoder friläggs fibrerna genom att lösa ut det lignin, som binder samman dem. Denna tillverkningsform ger endast 50 procent i utbyte ur veden, men i gengäld kan denna massa användas för starka papper och blekas till hög vithet. Ligninet kan utlösas med såväl sura som alkaliska kemiprocesser.

Den viktigaste sura processen är sulfitmetoden, där den vanligaste koksyrans är magnesium- eller ammoniumsulfat. Metoden kan endast användas för gran eller vissa lövvedsarter. Om man avbryter kokningen på ett tidigt stadium får man fram ett styvt papper, som kan användas för ytterskiktet av wellpapper. Sulfitmassa är lätt blekbar men ger gulnat papper med tiden. Inte heller kan man återanvända kemikalierna, vilket kan ställa till med miljöproblem. Därför används metoden i mindre omfattning numera.

Sulfitmetoden är även kallad alkalisk, eftersom svavelämnen till en början tillsattes i form av natriumsulfat. Detta

framställningsätt dominerar i dag och kan användas till alla sorters ved. Med barrved ger den en stark och oblekt s.k. kraftmassa, som tidigare inte kunde blekas till absolut vithet. Men genom användandet av kloridoxid kunde sulfatmassan blekas fullt ut. På så sätt blev den överlägsen blekt sulfitmassa.

Sverige – ett stort pappersland

Det är ingen tillfällighet, att vissa bruksorter i vårt skogrika land är uppbyggda kring papperstillverkning.

Denna produktion grundas i sin tur på gigantiska investeringar, eftersom en modern pappersmaskin kostar cirka två miljarder kronor. Maskinen är ungefär 100 meter lång och kan producera omkring 250 000 ton papper per år.

För att kunna ge en godtagbar avkastning på investeringskostnaden måste pappersmaskinen vara i produktion dygnet runt hela året.

En modern pappersmaskin bygger på principen ändlös bana med en hastighet på 20 meter/sek. Själva råmaterialet är en massablandning, som rivits och malts i maskinens kvarn och vatten samt tillsatts med lim, färg och fyllnadsämnen. Denna så kallade mäld eller fibersuspension matas sedan in i inloppslådan och passerar först virorna.

Det våta pappersarket lämnar därefter maskinens viraparti och rullar vidare mot en filt. Detta produktionssätt medger högre hastigheter och mindre risk för banbrott. Vattnet pressas därefter ut genom presspartiet, där pappersbanan, stödd av filter mangles ett antal gånger mellan en serie valsar. Filtarna är av syntetfibrer (polyamid). I maskinens press-

Papperstillverkning i Hylte.
Bild: Stora Enso.

3 frågor till pappersinköpare

Media Grafica har frågat **1** Vilket huspapper har ni?, **2** Varför har ni valt det? och **3** Ser ni någon trend när det gäller papper?

Lennart Weidlertz,
pappersinköpare
Interprint, Kungens
Kurva

1 Vi köper nästan bara gravypapper. Det är SC-papper, främst från Stora och Holmen men även en del från UPM Kymmene.

2 Det är kunderna som väljer. Vi trycker mycket åt Aftonbladet och Expressen och de bestämmer vilket papper de vill ha. Sedan hjälper vi kunderna med pappersvalet genom att ta fram provtryck.

3 Det går mer och mer åt MF-papper, det vill säga förbättrat tidningspapper som är blankare och slätare. Det används till exempel i TV-bilagor.

Gunnar Persson,
pappersinköpare,
JMS Rolloffset,
(fd Elanders Skog),
Helsingborg

1 Vi köper rullpapper. Leverantörerna är i huvudsak SCA, Holmen Vargön och UPM Kymmene.

2 Vi har en bred palett när det gäller pappersval. Vi trycker till kunder som har unika behov. Det är kunden som beslutar om vilken papperskvalitet de vill ha – sedan väljer vi leverantör.

3 Det går mot lägre ytvikt. Vi trycker stora upplagor - upp till miljonupplagor och då vill kunden spara transportkostnader. Möjligen är det mer silkkvalitet. Trenderna går upp och ner – ofta beroende på vilken produkt som vunnit Guldgäppet det året.

Leif Lindholm, plats-
chef, Västerbottens
Tryckeri AB,
Skellefteå

1 Galleri Art från Grafiskt papper.

2 Därför att det har så bra körbarhet – det går bra igenom maskinerna och torkar snabbt. Med korta leveranstider gäller det att slå runt snabbt och då fungerar pappret bra. Nackdelen är att sortimentet inte är så stort. Vi köper också papper av andra leverantörer.

3 Nej, inte direkt annat än att det har blivit lite mer obestruket än tidigare. Men allra mest går det mediumbestrukna pappret. Oftast ber kunderna om vårt huspapper.

Härifrån kontrolleras och övervakas hela pappersproduktionen. På bilden syns Esa Salmi, Ilka Marjamaa och Urpo Tapio. Bild: Stora Enso.

parti nås en torkningsgrad på ungefär 45 procent. Resten av vattnet måste avdunstas via elektroniska värmesystem.

Denna torkningsdel på maskinen har till uppgift att leda pappersbanan över en ångupphetad järncylinde, som kan ha en dimension på upp till 60 centimeter. Här pressas det våta papperet fast. Dessa så kallade yankeemaskiner används emellertid mest för produktion av tunnare hushållspapper och kan komma upp till en hastighet av 3 000 meter/min.

I det mångcyindriga torksystemet kan det röra sig om 50 till 200 torkcyllindrar, kopplade till ett sammansatt ångsystem med torkcyllindrarna över varandra i två rader.

Datorn styr

I torkpartiet kan dessutom särskilda behandlingsenheter vara inbyggda med exempelvis en limpess, där pappersbanan förses med en stärkelselösning mellan två roterande valsar eller apparater,

där papperet kan bstrykas med ett pigmenterat ytskikt och sedan torkas med infravärme.

Pappersbanan avslutas med en maskinglätt, dvs en stapel av polerade järnvalsar, där papperet leds vidare upp till sin slutstation, den tidigare nämnda rullstolen.

Moderna pappersmaskiner är till stor del datorstyrda. Till datorn kommer impulser från flera hundra mätstationer. Från dessa anges bl.a. vätskeflöden, tryck, temperatur, kemiska mätningar och ytvikt, tjocklek, fukthalt med mera. Datorn styr även maskinhastighet och övervakar papperets kvalitet och kan även utföra kvalitetsförändringar av exempelvis ytvikten hos de olika pappersorterna.

Världsmarknaden

I det moderna industrisamhället har behovet av papper och massa stadigt stegrats världen över. Vid tiden strax efter

andra världskriget år 1946 var den samlade produktionen 25 milj. ton papper och i dag är den ungefär 250 milj ton. Skillnaden mellan massa och färdigt papper har samtidigt ökat avsevärt. Detta i sin tur beror på returpapperets betydelse idag som råvara. Papperstillverkningen och massaframställningen i världen är numera koncentrerad till i första hand USA, Japan och Kina. Dessa länder svarar för närmare 50 procent av världsproduktionen av papper.

Sverige i världen

Av världens totala pappersproduktion svarade Sverige för cirka 6 procent av massatillverkningen och 4 procent av pappersproduktionen. Ser man dessa siffror i ett världshandelsperspektiv är Sveriges betydelse något större mer marknadsandelar på 11 procent massa och 12 procent papper. Därmed är Sverige den tredje största exportören.

Vad sedan gäller EU-området går inte mindre än cirka 80 procent av den svenska exportvolymen dit. De största mottagarländerna av massa från Sverige är Tyskland, Frankrike och Italien och vad gäller papper Storbritannien, Tyskland och Frankrike.

Var femte brittisk tidning trycks på svenskt papper. The Times, The Daily Telegraph och Financial Times är gjorda på papper, som skeppats med fartyg från svenska bruk.

Massa- och pappersindustrin svarar för en betydande del av den svenska utrikeshandeln. Nettoexportvärdet i dagsläget (1992) beräknas till cirka 72,9 miljarder kronor. Dagens vikande annonsmarknader kan ge upphov till vissa variationer.

Bertil Frick

MARKNADSTORGET

ReklamService

Fullservice inom distribution.
Modern maskinpark för...

- inplastning
- kuvertering
- adressering
- ibladning
- wire-o
- påtryck m.m.

Postal hantering, även manuell packn., specialarbeten m.m.

*Flexibilitet – vår specialitet.
Vi anpassar oss efter kundens behov.*

ReklamService AB
Furuviaringen 19, 302 44 Halmstad
Tel 035-10 07 06, Fax 035-10 36 60

TEKNISK GUMMI SVERIGE AB
Störst på grafiska GUMMIVALSAR!

Tel 035-17 87 80 • Fax 035-17 87 83
Kristinebergsvägen 17, 302 41 Halmstad

Din leverantör av traditionellt eller digitalt grafiskt material

Boll & Nordeke AB

Tel 031-84 00 30, 08-18 13 18, 18 32 18
Fax 031-84 30 04, 08-18 15 18
www.boll-nordeke.se

GMf
på nätet

www.gmf.ledarna.se

Hur mycket arbetar du?

Sedan 2001 omfattas alla medlemmar i Grafiska Medieförbundet av arbetstidsförkortning. Arbetstiden kan kortas i tre steg med en dag per år, vilket alltså blir totalt tre dagar i år.

– Exakt samma arbetstidsförkortning gäller för alla tjänstemän på samtliga avtalsområden, säger Rolf Johansson, avtalsansvarig för GMf.

Den som inte fått del av arbetstidsförkortningen eller fått högre lön kan vända sig till sin klubb eller direkt till arbetsgivaren och begära överläggning. De som arbetar på en arbetsplats där det inte finns klubb kan vända sig direkt till Ledarnas Servicecenter telefon 0200-871111 för att få hjälp.

Den utlösande faktorn till arbetstidsförkortningen var den tyska industrin som ville införa 30-timmarsvecka för fem år sedan. Debatten gick hög även i Sverige och det fanns långt gångna planer på att lagstifta om kortare arbetstid. Till slut lade dock regeringen över frågan om arbetstidsförkortning till arbetsmarknadens parter. Detta har resulterat i att GMf har träffat avtal med samtliga tre arbetsgivareorganisationer om en förkortning av arbetstiden i tre steg med en dag per år i tre år.

Valet är ditt:

- Kortare arbetstid
- Högre lön
- Arbetstidsbank
- Pensionsinsättning

Enligt avtalet kan du och din arbetsgivare komma överens om hur arbetstidsförkortningen ska tas ut.

– Jag rekommenderar alla att fundera igenom sin arbetssituation. I många fall är det förmånligast att lägga de tre dagarna i en arbetstidsbank som kan användas för att ta ut ledighet t ex på halvdagar. En löneförhöjning kommer efter några år inte att märkas så mycket i lönekuvertet, säger Rolf Johansson.

Hallå...

Göran Henriksson, förhandlingschef och vice VD på Grafiska Företagens Förbund, GFF.

Vad säger avtalet mellan GFF och Ledarna om arbetstidsförkortning?

”Vårt avtal säger att man lokalt kan diskutera en förkortning av arbetstiden om en av parterna begär det. Syftet är att man ska kunna tillämpa samma rutiner för Ledarnas medlemmar som för SIFs. Avtalet säger också att parterna ska ta hänsyn till både verksamhetens och individens behov. Man kan mycket väl göra en överenskommelse som innehåller en flexibel arbetstid, en produktionsanpassad arbetstid eller en förskjuten arbetstid. Den kan också utformas som en arbetstidsbank som den enskilde tjänstemannen kan disponera över. Man behöver inte göra en kollektiv lösning för alla utan möjligheter finns att utforma arbetstidsförkortningen individuellt. Det finns full frihet för parterna.

Vad kostar arbetstidsförkortningen?

Eftersom vi inte bestämmer något löneökningutrymme så kan vi inte heller räkna av en viss procentsats om man träffar en överenskommelse. Vid lönesamtalet ska man diskutera om och i vilken omfattning lönen ska påverkas.

I SIFs avtal har vi sagt att löneökningarna ska hålla sig inom ett visst område och att en dag om året motsvarar en halv procent på lönen. Då är det skäligt att man också använder den modellen för Ledarnas medlemmar. Det är enkel matematik.

Vilka omfattas av arbetstidsförkortningen?

Det handlar ju inte om vilket fackförbund man är med i utan vilket avtalsområde individerna omfattas av. Avtalen har samma möjligheter till arbetstidsförkortning men vårt avtal med Ledarna är mindre styrt – mer öppet.

Hur har avtalet tillämpats ute på företagen?

Min gissning är att på ungefär hälften av företagen har man valt arbetstidsförkortning och på den andra hälften har man lagt det på lönen. Sedan ska vi inte glömma att arbetsledare kan komma att påverkas av grafikernas arbetstidsförkortning som inleddes i år. Möjligen kan då arbetsledares och andra chefers arbetstid komma att harmoniseras med de underställda medarbetarnas.

SR i topp, SAS i botten

För sjunde året i rad presenterar Internetworld Topp 100 - listan över Sveriges bästa webbsajter. Och det är angenäm läsning för anhängare av den offentliga sektorn, eller public service, som det heter på nysvenska. Sveriges Radio toppar listan, medan som tidningen själv uttrycker det, SAS kraschlandar.

För sjunde året i rad presenterar Internetworld Topp 100 - listan över Sveriges bästa webbsajter. Och det är angenäm läsning för anhängare av den offentliga sektorn, eller public service, som det heter på nysvenska. Sveriges Radio toppar listan, medan som tidningen själv uttrycker det SAS kraschlandar.

Vinnaren var tydligen enkel att utse SR.se menas ha aktualitet, bra gränssnitt, hög kvalitet och intelligenta tillämpningar av de möjligheter Internet erbjuder.

Mediebrodern som televiserar, SVT, hade om tävlingen gällt friidrott omedelbart blivit misstänkt för ananbola eller blodgivning; förra året utsedd till Sveriges sämsta sajt, i år trea på topplistan. Tvåa är nyligen relanserade Eniro.

Juryen utsåg även flygbolaget SAS sajt till Sveriges sämsta. "Om SAS webbsajt är representativ för företaget som helhet förstår vi precis varför boksluten visar röda siffror". Och man menar att flygbolagets sajt saknar motstycke när det gäller användarvänlighet.

Här är topplistan, med motiveringarna varsamt nerredigerade med förra årets placering inom parentes:

1 Sveriges Radio, (6)

Här finns tio webbradiokanaler av vilka flera bara går att lyssna på via webben.

Här finns en ledande nyhetsservice där vi både kan hitta lokalnyheter och ladda ner extra godbitar som Schymans tveksamma skatteavdrag. Här finns förstås nedladdningsbara ljudklipp i massor men också en klar ambition att utveckla både radion och Internet som medium. Radioteater i 5.1 multikanals-format och den gränsöverskridande kulturkanalen SR C visar tydligt hur framåtblickande Sveriges Radio är. Lägg till allt detta en utmärkt barnsajt och härliga communityn P3 Star och sällan har en mer värdig vinnare korats. www.sr.se

2 Eniro, (ny)

En komplett och slimmad söktjänst med världens bästa sökmotor, Google, under huden. Ett sparsmakat länkbibliotek av högsta kvalitet med det mesta en surfare behöver. Nyhetsberoende och faktasökare kan hålla koll på 500 nyhetskällor med den utmärkta nyhetssöktjänsten. Dessutom har de fantastiska Gula sidorna med telefonnummer och adresser till privatpersoner och företag integrerats sömlöst i tjänsten. www.eniro.se

3 Sveriges Television, (ny)

Den taffliga navigeringen har försvunnit, liksom de buggiga gratis skripten. Idag är sajten snygg, användarvänlig och inte minst innehållsrik. Här finns nyheter av högsta klass, en barnsajt som är bäst i

Sverige och ett otal fullmatade program-sajter, från Uppdrag granskning till Värsta språket. www.svt.se

4 Konsumentverket, (17)

Elprisguiden, guiden till begagnade bilar och bredbandstestet Tp-test är bara några av de suveräna tjänsterna. Lägg till tester och nyheter från Råd & Rön, speciellsidan Våga Handla som lär unga att bli kritiska konsumenter och en faktabank om våra rättigheter som konsument och du har en föredömlig myndighetssajt som varken är trög eller byråkratisk. Det här är bästa myndighetssajten. www.konsumentverket.se

5 Aftonbladet, (5)

Ingen är snabbare med de senaste nyheterna. Men sajten har fler styrkor än så. Dynamiken och uppfinningsrikedomen är påtaglig, läsarna interagerar genom enkäter och diskussioner och nya tjänster tillkommer ständigt. www.aftonbladet.se

6 Pricerunner, (4)

Shoppingagenten som alltid hittar billigaste prylen när du ska köpa hemelektronik, kameror, böcker, filmer eller skivor. www.pricerunner.com

7 Lunarstorm, (1)

Hela landets ungdom trängs på Lunarstorm, som fortsätter att utvecklas och är Sveriges i särklass bästa community. www.lunarstorm.se

8 SF Anytime, (ny)

Läcker layout, smidig betalning och, framför allt, massor av film gör SF Anytime till Sveriges absolut bästa nöjes-sajt. www.sf-anytime.com

9 DN, (7)

Stilren layout, trovärdig journalistik och förträffliga tjänster. Dagens Nyheter har en sajt vi kan luta oss mot när det blåser.

10 Susning, (ny)

Ett interaktivt uppslagsverk, lika enkelt att hitta i som att bidra till. Wikisajten Susning.nu slår oss med häpnad varje gång och visar nätet från dess allra bästa sida. www.susning.nu

Bland de sämsta sajterna finns förutom SAS även Swebus, Torget (Posten), Flashback och Postgirot.

Det var ännu på tiden...

Sjutton av världens ledande elektronikföretag har gått samman i en organisation som föresatt sig att utveckla en gemensam standard för överföring av innehåll mellan digitala enheter av allehanda slag. Död åt adaptorna ropar vi konsumenter hurrande.

I varje hem – och absolut på varje kontor – förvarar vi mer och mer data av olika slag på digitala medier – det kan vara musik, fotografier, video eller

”råa” data som säkerhetskopieras. Och vi vill på ett enkelt sätt kunna föra över dessa data från exempelvis mobila enheter till stationära datorer. Idag är det sannerligen inte enkelt i den djungel av format och standarder som råder.

Sjutton av världens ledande elektronikföretag har därför bildat organisationen Digital Home Working Group (DHWG) vars uppgift är att förenkla

överföring av digitalt innehåll mellan olika enheter, som exempelvis video från en mobiltelefon till en pc. Bland deltagarna i DHWG märks HP, Intel, IBM, Microsoft, Nokia och Sony. Målet som organisationen har är att kunna ge riktlinjer som inom loppet av ett år kan resultera i standardiserade produkter som klarar av att prata med varandra. Kan de möjligen titta på mobilladdare också?

FrontPage 2003 avancerar

Microsofts hemsidesprogram FrontPage anses väl inte av proffsen hålla samma klass som till exempel Macromedias Dreamweaver. Ändå är det förmodligen ett av de större i Sverige, och världen. Nu satsar företagets utvecklare på att placera programmet i frontlinjen – FrontPage blir en del av Microsoft Office System. Den nya versionen (med det enkla suffixet 2003) kan användas för att utveckla XML-baserade och databasdrivna webbplatser.

Applikationen använder sig av Extensible Stylesheet Language Transformation, XSLT, för att skapa "levande och interaktiva" webbplatser. I den grafiska editorn där användaren direkt ser hur webbplatsen kommer att se ut, går det att skapa XML-baserade webbsidor som klarar diverse webbtjänster och OLE DB-baserade databaser.

Microsoft lovar, att även de som inte är utvecklare ska kunna programmera dynamiska webbplatser, det vill säga webbplatser som är direkt kopplad till en databas eller annan källa, och inte bara simpel HTML.

Webbplatsutvecklaren behöver inte

använda sig av serverbaserade scriptverktyg som Visual Basic, Visual C#, Visual Basic Scripting Edition, ColdFusion eller Java för detta ändamål.

Pressmeddelandet från Microsoft framhåller den delade skärmen där webbdesignern kan se koden och designen samtidigt, samt en avancerad sök-och-ersätt-funktion. Till exempel går det att söka och ersätta taggar, det vill säga de kodord som används för att beskriva en HTML- eller XML-sida.

– Det här är den mest funktionsspäckade versionen av FrontPage någonsin, säger Robert Hägg, produktchef för FrontPage på Microsoft. Våra kunder har sagt till oss att de vill kunna skapa avancerade webbplatser som direkt kopplar till databaser och webbtjänster, att de vill kunna formge webbplatsen på det sätt de vill samt ha total kontroll över koden.

Den andra betaversionen av Microsoft Office FrontPage 2003 finns tillgänglig som en del av Microsoft Office System. Den färdiga versionen förväntas bli klar efter det att denna tidning gått till tryck, varför vi inte kan ange produktens pris.

Ingen mer Explorer i Macen

Runt midsommar släppte Microsoft sin sista uppdatering av webbläsaren Explorer för Mac. Versionsnumret 5.2.3 står på gravstenen. Nå, fullt så allvarligt är det inte – det kommer att finnas gott om webbläsare för macplattformen. Inte minst Apples egen Safari, som är den faktiska orsaken till Microsofts sträckta vapen, eftersom "Apple har bättre resurser med Safari och tillgång till hela operativsystemet".

Microsoft kommer dock att fortsätta att ha support på de nuvarande versionerna.

Internet Explorer 5.2.3 har fått förbättrade säkerhetsfunktioner. Dessutom har renderingen av html-sidor snabbats upp. En annan viktig sak på Mac OS X-plattformen är att det nu går att slå på kantutjämning med Quartz.

Uppdateringen kan laddas ner från www.microsoft.com. Där finns också en uppdatering för Mac OS 9-versionen som släpptes samtidigt.

HUR GÅR DET TILL?

Du som redan är medlem skickar namn, adress, telefonnummer dagtid, företag och ev. titel på den "presumtiva" till mig på fax, email, post eller telefon. Jag ser till att personen får information om GMf/Ledarna.

För varje "presumtiv" Du sänder till mig, får du ett lottnummer som berättigar dig att delta i tävlingen om de 10.000:- Vi lottar ut en resa

för varje påbörjat 100-tal nya medlemmar som kommer till oss på detta sättet. Nytt för i år är att även den som blir medlem får ett lottnummer.

Den som deltar har möjlighet att vinna en resecheck som inklusive vinstskatt har ett värde av 10.000:-

Tävlingen gäller endast Dig som är medlem i GMf/Ledarna.

Rolf Johansson

Tel. 042-37 50 66, 0705-75 48 60, fax 042-37 50 67
e-post: rolf.johansson@ledarna.se. Runristargatan 45, 253 61 Helsingborg

Vinn 10 000:-

Grafiktriennial Stockholm 2003

Carl Fredrik Hulthenheim, Typographica, 1900-2000

Lars Nyberg Grafik/Prints

Svensk Bokkonst kritiserar slarviga inlagor:

Ekonomi och inte läsbarhet styr

Svensk Bokkonst jury har valt ut 25 böcker. Juryn har i år haft ovanligt många böcker att ta ställning till. 330 volymer har skickats in (mot 248 förra året). Böckerna har en genomgående hög kvalitet. Svenska tryckerier och bokbinderier håller hög klass.

Dock tvingas juryn konstatera att det syns att förlagen sparar pengar.

– Att ekonomin och inte läsbarheten är avgörande för en boks form märks i alltför många fall. Ett flertal volymer, bra tryckta och bundna, faller på grund av en slarvigt hopkommen inlaga. Det tyckts som man är för snabb. Man anser sig uppenbarligen inte ha tid att låta formen mogna fram. Ytligheten har manifesterats i en mängd klatschiga, ganska meningslösa, skyddsomslag och omslag. Men kvalitet tar tid, skriver Ingrid

Svensson sekreterare, Svensk Bokkonst i förordet.

De 25 utvalda böckerna är:

1. Torbjörn Andersson, Fem decennier
2. Torsten Andersson
3. Björn Axlund, Färgformen
4. Donald Boström, Inshallah
5. Anna Lena Elnarson, Trädgårdens möbler
6. Gunnar Eriksson, Rudbeck 1630-1702
7. Grafiktriennial Stockholm 2003-09-01
8. Carl Fredrik Hulthenheim, Typographica, 1900-2000
9. Lisa Irenius och Madelaine Levy Sedan gymnasiet har alla våra kompisar flytt utomlands
10. Lars Jonsson Fåglar och ljus
11. Kina slott

12. Elisabeth Klingmark, Vårt en omväg
13. Arne Losman, Ord på vägg; N Tessin dy Observationer
14. Modernista, En modern klassiker
15. Lars Nyberg Grafik/Prints
16. Anders Petersen, Nära avstånd/Close distance
17. Karolina Ramqvist, More Fire
18. Pål Ruin och Cecilia Ruthström-Ruin, Japan i brytningstid
19. Helen Rundgren, Tyra Tyrannosaurus Rex
20. Gunnar Smolianskys fotografier från Slussen i Stockholm 1952
21. Tradition i trä, En resa genom Sverige
22. Tre små negerpojkar
23. Lars Tunbjörk, Office/Kontor/Ofisu
24. Lotta Voltaire, Lotta Voltaires mat
25. Vårt svenska matarv, En kärleksförklaring

Microsoft koloss på lerfötter?

Under sommaren har vi som tvångsmässigt läser ekonominyheter med avseende på IT och datorplattformar, kunnat följa EU-kommissionens "hetsjakt" på Microsoft. Det har rört sig om långt gångna planer på att bötfälla företaget för påstådda monopolfasener. Redan tidigare var jätten i blåsväder när det gäller webbläsaren (och skrivbordsorganisationsören) Explorer som i kraft av sin förinstallerade självklarhet antogs slå ihjäl konkurrenter som Netscape Navigator och Opera (men inte Apples Safari, se särskild notis om detta).

Nu gäller anklagelserna återigen "missbruk av dominerande ställning", och målet är bland annat att tvinga

Microsoft att ändra distributionen av Media Player.

Böterna kan bli mycket dryga. Vill det sig illa för Microsoft kan böterna landa på rekordsumman tio procent av mjukvarujättens årliga omsättning.

Och inte nog med denna olycka; samtidigt har vi kunnat läsa om hur de svenska bankerna har långtgående planer (delvis redan beslutade och påbörjade) att överge operativsystemet Windows NT. Föreningsparbankens mål är tunna klienter, SEB funderar på Staroffice på Linux och Handelsbanken inför en koncerngemensam plattform.

Börjar jättens lerfötter spricka?

Fullt ös med Photoshop

Adobe har tagit fram tillägsprogramvara för användare som planerar att köra Adobe Photoshop 7.0 på Apples nya produktfamilj PowerMac G5. Den nya programvaran installeras som en plugin och betyder att Photoshop kan köras minst dubbelt så snabbt som på alla tidigare Apple-system.

– Vi ser en ljus framtid för Photoshop på Macintosh och gör självklart allt för att våra användare ska kunna dra full nytta av Mac OS X och den nya PowerMac G5-plattformen, säger Fredrik Rossander, produktchef för Photoshop på Adobe Nordic.

Adobes Photoshop-plugin för PowerMac G5 är tillgänglig kostnadsfritt för nedladdning från Adobes webbplats.

Succé för avd. 510s resa med medlemsmöte

Utbyte av erfarenheter på ett informellt sätt uppskattades av medlemmarna. Denna gång var medlemmarna från Landskrona inbjudna för första gången.

Kallelse hade utskickats till samtliga medlemmar, så även till våra nya medlemmar i Landskrona. Totalt cirka 40 personer samlades i Trelleborg för avresa med färjan till Sassnitz. Efter välkomsthälsning av ordförande Karl-Erik Andersson, som speciellt välkomnade vår ombudsman Rolf Johansson, intogs konferensrummet för ett allmänt möte med olika frågor bland annat med en punkt där Rolf Johansson fick svara på medlemmarnas frågor angående avtal samt pension och arbetslöshetsfrågor som är brännande aktuella i dessa tider.

Vid lunchtid anlände båten till Sassnitz, där möjlighet till shopping av tax-freevaror erbjuds.

Många ser detta som ett trevligt komplement på resan. På återresan till Trelleborg serverades ett gediget och välsmakande smörgåsbord.

Eftermiddagen disponerades med egna

GMfs ombudsman Rolf Johansson.

aktiviteter och jag vill lova att många gamla arbetslivserfarenheter och minnen ventilerades, och många skratt hördes från medlemmarna och deras fruar.

Ett kortare styrelsemöte hölls av GMFs stiftelse. Efter cirka 4 timmars sjöresa i bra väder, anlände båten till Trelleborg, där medlemmarna åkte till sina respektive hemorter.

Det allmänna intrycket är att man skall anordna olika studiebesök och arrangemang, men då fordrar styrelsen ett större intresse från medlemmarna. Tack för en trevlig upplevelse och tveka inte att deltaga även du som inte hade tillfälle denna gång.

Styrelsen GMF avd. 510
genom Rune Johansson

Fastigheten på Celsiusgatan såld

Under sommaren har en av SGF Fastighetsförening UPAs fastigheter sålts. Fastigheten stod inför omfattande renoveringar med bland annat stambyte som beräknades kosta cirka sju miljoner kronor. Samtidigt har de boende i fastigheten bildat en bostadsrättsförening som alltså valde att förvärva fastigheten. Bakom fastighetsföreningen står GMfs Stockholmsavdelning och Grafiska Medieförbundet.

GRAFFE

EN SERIE AV OLLE SNISMARCK

Mediakrypto nr 3-03

12	13	14	15	13	15	11	16	→	10	17	9	14	8	7		18	7	12	
						8		6			6	17	8	7	12		13	14	
6	5					17	19	15	11		10	18	7	4	6	7			
		19	7	6	15		11	7	3	12	18	7						13	
2	F	7	R	9	Ä	16	S		16	20	19	17						21	20
15	13	12				15	3	19	7		13	16	6	14					
		11				1	13		12	6	16	16	6	15	14	8			
10			4	7	6	18		10	6	17	17	15	6	14					
14	21	20	1	18		22	21	7	3		16	12	18		6		13		
	11		19		1	18	15	6		1	17	13	7		15		10	3	17
16	15	6	11	11		17	18	11	11	1	18	10		13	14	10	6	7	8

Här kommer ytterligare ett Mediakrypto att sätta tänderna i för de som roas av knep och knäp. Kryssredaktionen är imponerad av det stora antalet läsare som lyckas få ihop kryptot.

Lösningen skickas till Media Grafica, Box 120 69, 102 22 Stockholm, märk kuvertet Kryzzredaktionen. *Kryzza lugnt.*
Kryssred.

Personligen-medlemmar i GMf

Vi gratulerar!

100år

23/12 Palmer Nils, STOCKHOLM

90år

10/11 Månsson Malte, HELSINGBORG

85år

21/11 Ericsson Per-Axel, GRÖDINGE
15/15 Nordahl Sune, ÖRKELLJUNGA

80år

9/10 Gudmundsson Gunnar, MALMÖ
11/10 Karlsson Henry, BROMMA
13/10 Skov Leif, RÅNÄS
20/10 Johansson Gunnar, UDDEVALLA
7/11 Pettersson Sten, SOLNA
11/11 Johansson Åke, NORRKÖPING
3/12 Carlsson Ulf, LUND

75år

10/10 Lindh Kjell, LERBERGET
28/10 Nilsson Sven, UPPLANDS VÄSBY
31/10 Ek Westberg Lisa Britta, UPPSALA
24/11 Moqvist Arne, KATRINEHOLM

3/12 Nilsson Eric, FJÄRÅS
9/12 Nilsson Eber, UPPSALA
15/12 Roane Arne, LYSEKIL
19/12 Ekelund Ingmar, LIDINGÖ
23/12 Dahlin Berndt, GÄVLE
25/12 Adell Edwin, JÄRFÄLLA

70år

5/10 Wahlby Per A, VISBY
16/10 Johansson Curt, UPPSALA
20/10 Holmberg Dick, UDDEVALLA
9/11 Heden Per-Åke, VÄSTERVIK
17/12 Sundberg Stig, ÖREBRO
24/12 Persson Willy, ÄLVSJÖ
25/12 Friman Kerstin, NORRKÖPING

65år

3/10 Kullman Bo, LOMMA
8/10 Johansson Ulla, UPPSALA
8/10 Johansson Bo, MARKARYD
10/10 Jansson Mats, HARBO
1/11 Aaltonen Karl-Gustav, KISTA
5/11 Norman Wanja, SPÅNGA
11/11 Johansson Leif, LERBERGET
15/11 Strandberg Rolf, MALMÖ
22/11 Bengtsson Sven-Erik, MÖLNDAL
28/11 Svensson Berndt, STOCKHOLM

60år

1/12 Steven Jan, LANDSKRONA
15/12 Bexenius Owe, UMEÅ
17/12 Jansson Börje, HÄSSELBY
19/12 Kretz Leif, STOCKHOLM
20/12 Nordlund Rolf, TULLINGE
20/12 Wennberg Sven, VÄSTERÅS

14/10 Pettersson Leif, HELSINGBORG
21/10 Palm Bo, HOVMANTORP
28/10 Olsson Ronny, LIDKÖPING
31/10 Werner Mats, VÄSTERÅS
7/11 Windahl Leif, ÖREBRO
11/11 Aspling Kjell, VÄSTERÅS
12/11 Johansson Ingvar, NYBRO
18/11 Holmegård Jan Olof, STOCKHOLM

23/11 Lindgren Curt, JÖNKÖPING
26/11 Monie Jan-Olof, UPPSALA
27/11 Karlsson Erik, SÖDERTÄLJE
27/11 Axelsson Thore, SKARA
2/12 Ernebratt Clas-Göran, KARLSTAD
3/12 Lunden Hans, TROSA
11/12 Hedman Lars, SEGELTORP
13/12 Flodman Bo, HUDDINGE
18/12 Andersson Bo, SKARPNÄCK
18/12 Ljung Leif, SKÖVDE

Lösning

Mediakrypto nr 2-03

Här publicerar vi lösningen på vårt stora sommarmediakrypto. Tack för alla svar. Vinnaren i dragningen är Leif Johansson, Trosa. Lycka till med skrapningen!

"Eilngt en uneörnskding på ett engskelt uivtnierset så seplar det inegn roll i vieklñ odrnng bksotrnävea i ett ord står i, det enda som är vtikigt är att fsötra och ssita bavstoken såtr på rtät patls. Rseetn kan stå hlelur om blluer och man kan ädnå lsää tetxen uatn porbelm. Dttea broer på att vi itne leäsr vjrae bkosatv för sig, uatn odern som hlehet."

Texten är hämtad från ett mail som valsat runt i mångas mailboxar. Varför korrekturläser vi och lägger så mycket energi på något som faktiskt är fullkomligt onödigt?

Undrar red.

21/12	Medin Ronny, LIDINGÖ
28/12	Svensson Göran, NACKA
31/12	Hall Sture, MÖLNDAL
10/10	Sandström Lars-Erik, PITEÅ
20/10	Boström Hans, OBBOLA
27/10	Lundström Stefan, KATRINEHOLM
29/10	Hederstedt Peder, VISBY
3/11	Kronkvist Leif, LANDSKRONA
13/11	Joelsson Christian, UPPSALA
15/11	Fredriksson Mats, JÖNKÖPING
17/11	Dahlborg Torbjörn, HÄSSELBY
18/11	Forslund Van Leer Lena, GÄVLE
20/11	Sandström Ronny, FALUN
30/12	Sjösten Thomas, JÄRFÄLLA

Nya medlemmar

440310	Österlund Kjell, VÄSTERÅS
471122	Hagström Göran, ENHÖRNA
480212	Ellsäter Lennart, UPPLANDS VÄSBY
601011	Laszlo Birgitta, LEKSAND
620218	Eriksson Johan, RÄTTVIK
651015	Hansson Joakim, FARSTA
660102	Andersson Ronny, LJUNGBY
660110	Mattsson Caroline, SUNDBYBERG
670216	Karhula Tapani, VÄRNAMO

701207	Svensson Mickael, MALMÖ
770510	Lindborg Jacob, BROMMA
460426	Bibin Thomas, TORSLANDA
490708	Blomkvist Lars, BRÄMHULT
511018	Gustafsson Hans, VINSLÖV
581022	Lundahl Mikael, LJUNGBY
590605	Jankell Mats, STOCKHOLM
621010	Drevstam Annelie, STOCKHOLM
670417	Pärnaste Ulrika, JULITA
461112	Andersson Hans, UDDEVALLA
470207	Christoffersson Gösta, RAMLÖSA
510730	Benschner Johnsson Tess, GÖTEBORG
520313	Czerlitza Klaus, STENHAMRA
570112	Sirenzon-Svenzon Maj, SALTSJÖ-BOO
590421	Gittner Ulf, BILLEBERGA
740222	Stoltz Martina, STOCKHOLM
770605	Carlsson Peter, KATRINEHOLM

Avlidna

21116	Rudö Evert
180421	Andersson Ragnar
190125	Jägne Curt
130401	Pettersson Sten
320124	Ågren Sven-Erik
200910	Sundström Lars

190702	Axelsson Martin
310510	Erikson Olov
390920	Svensson Jan
151028	Brandt Georg
200627	Grindal Scott
490729	Arvidsson Sonja
220410	Ringström Kjell
300507	Svensson Sven
350325	Ryden Kurt
240710	Hammarlind Rolf
170708	Westlund Walter
171223	Lindwall Allan
210830	Wiberg Rune
310611	Falkbäck Åke

POSTTIDNING B

Media Grafica
Box 120 69
102 22 Stockholm

Vem blir årets GMF:are?

Vid Grafiska Medieförbundets kongress beslöts att utlysa en tävling för att utse Årets GMf:are.
Har du en kollega som är väl värd lite extra uppmärksamhet?
Nominera i så fall personen ifråga direkt till redaktionen.

En jury kommer att utse
Årets GMf:are under 2003
Så vi vill gärna ha nomineringarna
innan den 30 oktober 2003.

Skicka nomineringen direkt till:
kerstin.orsen@ledarna.se eller post:
Media Grafica, Box 120 69,
102 22 Stockholm.